

Motion till riksdagen 2023/24:1570

av **Mathias Tegnér och Jennie Nilsson (båda S)**

Om stärkt trygghet för företagare

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om trygghet för företagare och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fastställande av sjukpenninggrundande inkomst för egenföretagare med enskild firma och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om a-kassa för företagare och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om högkostnadsskyddet för företag inom sjuklöneansvaret och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om promoverande av företagande i utbildningssystemet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Många individer i Sverige väljer att bli företagare. Det är i grunden bra! Drivkrafterna varierar: för vissa handlar det om att förverkliga en passionerad idé, för andra är företagande den bästa vägen till personlig frihet, och för enstaka individer kan det vara den enda tillgängliga vägen in på arbetsmarknaden.

Oavsett motivationen vet vi att små och medelstora företag (SME) utgör ryggraden i den svenska ekonomin. Dessa företag spelar en avgörande roll i skapandet av nya jobb och dessutom gör de den svenska ekonomin mer dynamisk.

Ofta pratar vi om att det finns cirka en kvarts miljon egenföretagare i Sverige. Samtidigt uppgår antalet företag i Sverige till över 1,2 miljoner, vilket beror på att många företag drivs som en hobby och aldrig blir företagarens huvudinkomst.

För socialdemokrater är en central ideologisk tanke att alla individer ska ha friheten att välja sin egen väg i livet. Som Hjalmar Branting uttryckte det, bör samhället organiseras så att alla människor får chansen att förverkliga ”sina bästa stämningars längtan”. För många kan denna frihetslängtan förverkligas genom företagande.

Sedan början av 2000-talet har det totala antalet företag ökat med nästan 40 %. Mellan 1994 och 2004 tillkom omkring 35 000 nya företag varje år. Perioden efter 2004 uppvisar en markant ökning av nystartade företag fram till 2011, då antalet nya företag uppgick till över 70 000 företag. Nyföretagandet har under senare år planat ut under denna nivå. (SOU 2019:41).

Två statliga utredningar (SOU 2019:41 och SOU 2021:98) som vi motionärer har lett, har tagit fram förslag på hur tryggheten kan förbättras för företagare.

Vi menar alltså att politiken måste stimulera till företagande i vårt land, både genom utbildning och genom ett förbättrat trygghetssystem. Det finns en uppsjö av förslag som bör övervägas. Vi menar att de kan kategoriseras till dessa fyra grupper:

1. Förbättringar i regelverket kring fastställandet av sjukpenninggrundande inkomst för enskilda näringsidkare.
2. Anpassade karensregler, särskilt för äldre företagare.
3. Rättvisare bestämmelser kring arbetslöshetsförsäkring vid företagskonkurser.
4. Ändringar i regelverket för sjuklöneansvar, inklusive snabbare återbetalning inom ramen för högkostnadsskyddet.

Det finns flera viktiga reformer för att stärka trygghetssystemet. Det kan också handla om förbättrade karensregler, exempelvis så att företagare som fyllt 55 år har samma valmöjligheter som andra företagare. Det kan handla om hur a-kassan fastställs vid insolvens. Det kan också handla om förändrade regler för sjuklöneansvaret, i så måtto att återbetalningen från högkostnadsskyddet bör göras månatligen och inte årligen.

Gällande fastställande av sjukpenninggrundande inkomst (SGI) finns det flera orsaker till att företagare missgynnas under nuvarande regler. Förslag finns i de ovan nämnda utredningarna, men det som är centralt är att fastställande går snabbare och att ersättningsnivån höjs och bättre motsvarar de inbetalda egenavgifter som företagaren har betalt.

Gällande karensreglerna menar vi motionärer att det är oskäligt att företagare äldre än 55 år har lägre frihet att välja än andra. Därför bör 55-årsregeln tas bort.

Gällande a-kassan är huvudproblemet att den a-kassegrundande inkomsten (AGI) successivt sänks om företaget går sämre ekonomiskt. När konkurrens väl är ett faktum, så är tryggheten borta. Detta är en felkonstruktion.

Gällande regelverket för sjuklöneansvar, så har högkostnadsskyddet visat sig viktigt för att små företag ska våga anställa. Dessa regler är oerhört viktiga både för att mindre företag ska våga anställa, samt för att personer med större risk för sjukdom ska bli anställningsbara i mindre företag. Under pandemin framgick att denna återbetalning kan göras månatligen. Denna lösning skulle kunna permanentas.

Förutom att förstärka trygghetssystemen bör företagande få en mer framträdande roll inom utbildning. Genom program som Ung Företagsamhet får gymnasieelever praktisk erfarenhet av företagande. Denna typ av utbildning har visat sig gynna både individer och samhället i stort. Därför bör initiativ som UF-verksamheten expanderas i svenska skolor, med en bredare förståelse för den svenska arbetsmarknaden.

Särskilt på yrkesprogram, där många elever kommer att verka inom sektorer dominerade av småföretagare, bör företagande och entreprenörskap prioriteras. Det är avgörande att dessa studenter ges möjlighet att förstå och uppleva företagande från ett tidigt skede i sin utbildning.

Mathias Tegnér (S)

Jennie Nilsson (S)